

Харків-2016

Тема: Шляхи формування ц реалізації педагогічної майстерності

Мета: Розкрити зміст шляхів формування й реалізації педагогічної майстерності.

План

1. Естетичні почуття – найважливіший компонент педагогічної майстерності.

2. Майстерність вчителя і досвід учня.

Підведення підсумків.

Хід лекції

Вступ (оголошення теми і мети лекції, загальне ознайомлення зі змістом лекції).

Навчити професії вчителя не можна, але навчитися їй можна. Буде вчитель майстром чи ні, залежить не тільки від системи освіти, але й перш за все від зусиль тих, хто навчається.

Тому система навчання в вузі основам педагогічної майстерності допомагає майбутньому вчителеві побачити і зрозуміти основні пункти професійного росту в відповідності з реальним рівнем можливостей кожного студента.

Насамперед він повинен націлити студента на досягнення високого професійного рівня підготовки в процесі навчання Це положення необхідно пізнати не тільки як соціально важливу вимогу, але й як суб'єктивно значуще для кожного педагога.

Розвиток педагогічної майстерності є центральним аспектом координації всієї підготовки вчителя. Тому в центрі уваги - дисципліни психолого-педагогічного циклу.

Вивчення курсу "Основи педагогічної мастерності та інших предметів - психології, педагогіки, історії педагогіки - повинне дати студентіві поняття про

логіку формування професійної готовності. На I курсі особлива увага приділяється формуванню ідеалу професійної діяльності. У курсі "Основи педагогічної майстерності:" ціла система занять спрямована на розвиток професійних цінносних орієнтацій - "блок ідеалу", де створиться уявлення про майбутню професію, її висотах ("Я -ідеальний учитель"), на самопізнання ("Я -реальний учитель) і на озброєння способами наближення до ідеалу - педагогічною технікою. На II курсі заняття по педагогічній майстерності допоможуть студентові опанувати педагогічну позицією в спілкуванні, а на III-основи майстерності в управлінні навчально- виховним процесом. Курс "Основи педагогічної майстерності" готує студентів до першої педагогічної практики, розвиває педагогічну позицію, що дозволяє успішно вирішувати професійні завдання вже на перших етапах діяльності.

Вивчення курсу "Основи педагогічної майстерності" іде успішно, якщо опиратися на наступні принципи.

Принцип цілісного підходу до навчання полягає в тому, що знання засвоюються як практично пережитий досвід. Заняття будуються таким чином, щоб теоретичні положення теми осмислювались в процесі дискусії, складання схемо- _ конспектів або в іншій формі; потім отримані значення тренуються в вправах, що розвивають педагогічні здібності. Зрештою значущість проблеми зорієнтується в педагогічному тренінгу, що виступає обов'язковою

частиною кожного заняття, де моделюються педагогічні ситуації, які дозволяють переводити знання в уміння.

Принцип активної комунікації полягає у розробці, системи завдань спрямованих на стимуляцію активності студентів у групі; проведення рольових ігор, змагань, обговорень фрагментів діяльності, підключення студентів до організації ходу заняття.

Принцип розчленованості педагогічних дій з метою послідовного оволодіння окремими прийомами в процесі психофізичного й педагогічного тренінгу. Важливо, щоб кожен студент знав обсяг понять, умінь, які він повинен опанувати на тому чи іншому році навчання. Так, першокурсник повинен

кирувати своїм зовнішнім виглядом, мовою, володіти елементами культури педагогічного спілкування й організаторської техніки.

Принцип спряженості вправ, спрямованих на розвиток педагогічної техніки, і завдань на творче використання вмінь у мікрОВикладанні, а звідси - твердість і варіантність в організації навчальної роботи.

Принцип аспектиого підходу, обліку спеціальності на заняттях по педагогічній майстерності.

Принцип зв'язку знань і умінь, отриманих у лабораторних умовах інституті, із практичними заняттями в базових школах на педагогічній практиці, де студенти під керівництвом викладачів поетапно включаються в організацію діяльності учнів: від спостереження через участь в уривках уроку й виховного процесу до самостійної розробки і проведення навчальної виховної роботи.

Становлення професійної майстерності йде успішно за умови максимальної педагогізації всього життя інституту. Особливо корисна робота студентів у кружках, клубах, студіях. Так, педагогічний клуб "Росток", що працює на кафедрі педагогічної майстерності Полтавського педагогічного інституту, дає студентам досвід проведення масових педагогічних свят, таких, як День учителя, організує театралізоване рішення педагогічних завдань на "Турнірі винахідливих", аналіз публічних виступів у конкурсі "Добре око", Педагогічні читання, вечори "Таланти, відгукніться!"

Тільки на рівні взаємодії всього колективу викладачів і студентів педагогічного вузу може відбутися значне просування майбутнього педагога до висот педагогічної майстерності, тому що навчання - процес двохедний, що вимагає зустрічної активності.

1. ЕСТЕТИЧНІ ПОЧУТТЯ - НАЙВАЖЛИВІШИЙ КОМПОНЕНТ ПЕДАГОГІЧНОЇ МАЙСТЕРНОСТІ

Важливу роль грає вміння вчителя виражати свої почуття, робити їх для дітей відчутними й притягальними.

Для передачі своїх почуттів- учитель використає насамперед інтонаційно-фонетичні засоби мови, а також жести, міміку, виразну позу.

За допомогою мови почуттів учитель викликає в школярів співпереживання, як би заражає їх своїм власним відношенням до певного погляду, вчинку, моральних цінностей. Досягнувши такої почуттєвої гармонії, він одержує можливість активно впливати на почуттєвий світ учня - своєрідний каталізатор його пізнавальної і практичної діяльності.

Учителеві будь-якого предмета варто знати, що переконання особистості поза почуттями не існують. Переконання тим міцніші, чим більше наповнені такими позитивними почуттями, як прекрасне й піднесене в єдності зі знаннями. На їхній основі формується таке особистісне етичне утворення, як совість.

У педагогіці існує закон, що визначає дієвість учительської праці: формування різних видів людського досвіду прямо пропорційно почуттєвій чуйності особистості на ситуацію їхньої передачі й засвоєння. На позитивних почуттях найбільше продуктивно формуються різні психофізіологічні установки, стереотипи поведінки й практичної дії, що обумовлюють потреби й інтереси особистості.

Для практичної навчально-виховної роботи вчителя важливо знати види почуттів, їх особливості, специфіку прояву. Відомо, що духовний світ особистості - це насамперед безперервні переживання, океан почуттів. Вони пов'язані з мисленням, волею, моральністю, знаннями, культурою. Почуття пронизують все світовідношення людини. У почуттях виражається вся повнота людського буття, і не тільки в його індивідуальності, але й в історичності.

На гармонії мислення й чуттєвості, голови і серця ґрунтується педагогічна майстерність учителя.

Почуття можна розділити на первинні й вторинні. Первинні почуття людини, сформовані й розвинені на біологічній стадії еволюції, не виводять його свідомість за межі тваринних почуттів -інстинктів і відчуттів. Вони виступають тільки передумовою людської свідомості. Вторинні, так звані людські, почуття виникають не тільки на біологічній, але й на соціальній основі.

В основному педагогічна й психологічна наука диференціює людські почуття по предмету, який їх викликає. Наприклад, говориться про існування моральних, трудових, інтелектуальних, практичних, естетичних (викликаних мистецтвом) почуттів. Однак визначати почуття предметами навколишнього світу - значить збіднювати їх зміст, перетворювати їх у механістичні прояви, що обмежують багатство людської духовності.

2. МАЙСТЕРНІСТЬ УЧИТЕЛЯ Й ДОСВІД УЧНЯ

Відомо, що придбання досвіду наукою інтерпритується як процес утворення складних психофізичних установок, умовнорефлекторних зв'язків, що є фізіологічною і психологічною основою соціалізації дітей. По джерелу одержання можна розрізняти два різновиди досвіду: безпосередній особистий досвід й опосередкований, "привласнюючий" головним чином за допомогою другої сигнальної системи.

В онтогенетичному плані процес соціалізації дитини починається з емоційно-почуттєвого розвитку різних видів досвіду й на цій основі з пізнання дійсності, із придбання перших навичок адекватних сенсорних реакцій на найпростіші зовнішні впливи. Таким чином, безпосередній життєвий досвід відступає на даному етапі як єдине джерело естетичного, розумового, практичного розвитку дитини.

По мірі формування мови та мислення естетичний, розумовий і практичний види досвіду розвиваються, засвоюються, удосконалюються опосередкованим шляхом через слово й практичну дію. При цьому відбуваються зіставлення сприйманого нового з особистим життєвим досвідом

Ефективність педагогічно спрямованого стимулювання внутрішньої активності особистості стосовно до навчання багато в чому залежить від обліку двох рівнів розвитку дитини: "Гарне навчання,- підкреслював Л. С. Виготський,- не відстає від розвитку, а завжди трохи випереджає його, тобто будується не тільки й не стільки на вже завершених циклах розвитку, скільки на тих

психічних властивостях учня, які ще не дозріли, але перебувають на стадії дозрівання.

Теза Л. С. Виготського про необхідність урахувати при навчанні два рівні розвитку, безсумнівно, має універсальний характер.

Говорячи, наприклад, про виховний вплив дитячої книги, А. С. Макаренко підкреслював, що вона повинна не "суворо наслідувати за віковим комплексам психіки, а "бути завжди поперед цього комплексу", вести дитину "до тих пунктів, на яких він ще не був.

Таким чином, у всіх видах розвитку учня можна умовно виділити ці два рівні. Перший з них указує, на що здатна дитина в самостійній діяльності. Для другого характерна потенційна форма поведінкової активності, що вихованець може виявити за умови роз'яснень, рад, педагогічних вимог з боку, під впливом моральні прикладів або інших факторів.

Виховання суспільної спрямованості особистості може успішно здійснюватися, як відомо, насамперед за допомогою методики "паралельної педагогічної дії", що становить, безсумнівно, основу справді демократичного стилю керівництва дітьми. Ця методика враховує особливості колективу дітей, його особливу морально-естетичну силу.

Тільки включення учнів у навколишнє життя, у ділову співдружність із виробничим колективом і розуміння їхньої діяльності в школі і поза її межами як діяльності суспільно значущої може задовольнити природне прагнення дітей до самовдосконалення.

Почуттєві переживання (позитивні й негативні)

відбивають норму людського життя, коли людина хоче керувати почуттями, тримати їх у вузлі. Коли ж почуття керують людиною, це, як правило, закінчується хворобою. Такі стани можна назвати стресовими.

Природа людських почуттів обумовлена вищою нервовою діяльністю. Почуття завжди проявляються в зовнішніх і внутрішніх змінах організму. Зовні вони виражаються в позі.

Висновок

Система навчання в вузі основам педагогічної майстерності допомагає майбутньому вчителеві побачити і зрозуміти основні пункти професійного росту в відповідності з реальним рівнем кожного студента. Насамперед він повинен націлити студента на досягнення високого професійного рівня підготовки в процесі навчання. Це положення необхідно пізнати не тільки як соціально важливу вимогу, але й як суб'єктивно значуще для кожного педагога.

Підсумкові запитання

1. На які принципи треба опиратися при вивченні спецкурсу «педмайстерність»?
2. Розкрийте зміст закону, що визначає дієвість учительської праці.
3. Дайте визначення первинних і вторинних почуттів. Які види досвіду розрізняють в залежності від джерела його одержання

Список рекомендованої літератури

- 1.Замковий В.П. Майстерність учителя географії. – Видавництво «Радянська школа» Київ – 1972,159.
2. Немець Л.М. Соціальна педагогіка з основами педагогічної майстерності./ За ред.К.А.Нємця. – Х.,2002. – 214с.
3. Синиця І.О. Педагогічний такт і майстерність учителя. – К.: Радянська школа, 1981 – 318с.
4. Чернокозова В.Н., Чернокозова И.И. Этика учителя. – Издательство «Радянська школа» Киев – 1973 – 173с.